

Т. М. Бороденко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3202-5491>
М. А. Гапонюк,
к. е. н., професор, професор кафедри фінансів ім. В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1541-0307>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.24.163

СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ПІД ВПЛИВОМ КОНВЕРГЕНЦІЇ ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЙ

T. Borodenko,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the V. Fedosov Department of Finance, Kyiv National Economic University by Vadym Hetman
M. Gaponiuk,
PhD in Economics, Professor,
Professor of the V. Fedosov Department of Finance, Kyiv National Economic University by Vadym Hetman

STRUCTURAL TRANSFORMATION OF THE GLOBAL FINANCIAL ARCHITECTURE DRIVEN BY FINTECH INNOVATION CONVERGENCE

У статті досліджено структурну трансформацію глобальної фінансової архітектури, зумовлену конвергенцією штучного інтелекту, блокчейну та цифрових платформ. На основі аналізу інвестиційної динаміки 2019–2024 років виявлено зміну парадигми розвитку фінтех-індустрії в умовах макроекономічної нестабільності: перехід від екстенсивного зростання до раціоналізації, пріоритезації прибутковості та ринкової консолідації через стратегічні M&A угоди. Висвітлено регіональні диспропорції та ключові драйвери ринку, зокрема домінування цифрових платежів та інституціоналізацію криптоактивів. Обґрунтовано еволюцію бізнес-моделей від прямої конкуренції до екосистемного партнерства традиційних банків і фінтех-компаній. Окреслено вплив регуляторних ініціатив та генеративного ШІ на перспективи інтеграції інновацій у фінансовий сектор. Акцентовано увагу на системних бар'єрах, таких як кіберзагрози та відсутність універсальних стандартів, що стримують масштабування технологій у транскордонному просторі. Визначено, що стратегічним вектором подальшого розвитку є поглиблення моделей вбудованих фінансів та орієнтація на сталі B2B-рішення в умовах жорсткої регуляторної відповідності.

The article is devoted to the study of the structural transformation of the global financial architecture under the influence of the convergence of fintech innovations. The research substantiates that the fintech industry has evolved from a niche segment into a systemic driver of the

global economy, fundamentally changing the landscape of financial services through the integration of artificial intelligence (AI), blockchain technologies, and digital platforms. Based on a deep analysis of investment dynamics for the period 2019–2024, the authors identify a key paradigm shift in the market development: the transition from the stage of extensive growth to the stage of rationalization, consolidation, and efficiency.

The study reveals that in conditions of macroeconomic instability and high interest rates, investor priorities have shifted towards B2B models, profitability metrics and strategic "defensive" M&A deals. The study also establishes a direct correlation between the decline in funding and geopolitical instability, specifically the impact of military conflicts in Ukraine and the Middle East, which have heightened market uncertainty. The paper analyzes regional disparities in development, noting the leadership of the Americas in investment volumes, the specialization of the EMEA region in regulatory technologies, and the growth of Asian markets driven by the demand for financial inclusion. Particular attention is paid to the institutionalization of the digital asset sector, where the launch of ETFs and the development of stablecoin infrastructure signal the legitimization of cryptocurrencies as a full-fledged asset class.

Furthermore, the article analyzes the expansion of Big Tech companies (such as Apple and Google) into the financial sector, which accelerates the adoption of embedded payments and forces banks to modernize their digital infrastructure. Additionally, the authors examine the consolidation trends in the "Buy Now, Pay Later" (BNPL) segment, predicting the absorption of smaller players by traditional banks seeking to expand their client base and data analytics capabilities. The authors identify systemic barriers to the integration of innovations, such as cybersecurity risks, regulatory fragmentation, and the lack of unified standards. The conclusion is made about the transformation of business models from direct competition to ecosystem interaction between traditional banks and fintech companies. The article outlines strategic vectors for further development, including the deepening of embedded finance, the impact of the MiCA regulation, and the integration of Generative AI and CBDC into the traditional financial infrastructure.

Ключові слова: фінтех-індустрія, глобальна фінансова архітектура, інвестиційна динаміка, штучний інтелект, блокчейн-технології, цифрові активи, ринок злиттів та поглинань (M&A), цифрові платіжні платформи, регуляторні технології (RegTech), вбудовані фінанси.

Key words: Fintech industry, global financial architecture, investment dynamics, artificial intelligence, blockchain technologies, digital assets, M&A market, digital payment platforms, regulatory technologies (RegTech), embedded finance.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний етап розвитку світової фінансової системи характеризується докорінною трансформацією під впливом цифровізації. Фінтех-індустрія, яка протягом останнього десятиліття перетворилася з нішевого сегмента на ключовий драйвер ринкових змін, сьогодні змінює архітектуру глобальних фінансів, витісняючи традиційні бізнес-моделі. Впровадження штучного інтелекту, блокчейну та розвиток цифрових платформ створюють нові можливості для прискорення транзакцій та персоналізації послуг, проте водночас породжують нові виклики, пов'язані з кібербезпекою та регулюванням. Актуальність теми посилюється нестабільністю глобального інвестиційного ландшафту: після піку 2021 року спостерігається скорочення фінансування та зміщення акцентів інвесторів у бік сталих B2B-моделей та техно-

логій штучного інтелекту. У цьому контексті виникає нагальна потреба у глибокому аналізі поточних глобальних трендів та структурних змін на ринку фінтеху для розуміння перспектив подальшої еволюції фінансового сектору.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика цифрової трансформації фінансового сектору та становлення фінтех-індустрії є центральною темою сучасних вітчизняних досліджень. У наукових працях фінтех трактується як інструмент структурної перебудови фінансового ринку, що ґрунтується на інтеграції цифрових платформ, штучного інтелекту й блокчейн-технологій. У дослідженні А. Клека [1] наголошується, що глобальний розвиток фінтеху відбувається в умовах зниження інвестиційної активності у 2022—

Таблиця 1. Ключові глобальні тренди розвитку фінтех-індустрії

Тенденція	Стислий зміст та характеристика
Розширення практик вбудованих фінансів	Інтеграція фінансових сервісів у нефінансові продукти демонструє високу ефективність та створює додану цінність для всіх учасників ринку. Провайдери покращують клієнтський сервіс завдяки можливості надавати послуги у режимі реального часу, банки отримують доступ до нових каналів монетизації, а споживачі — до ширшого спектра фінансових рішень саме в момент потреби. Зростання кількості API сприяє швидкій та маловитратній інтеграції платіжних і банківських функцій у цифрові продукти.
Посилення ролі біометричної автентифікації	З огляду на зростання інтенсивності кібератак та підвищення вартості витоків даних, фінансові компанії змушені впроваджувати складніші інструменти перевірки користувачів. Біометричні методи залишаються найнадійнішими, оскільки ґрунтуються на унікальних фізіологічних параметрах особи, які неможливо підробити або скопіювати стандартними способами.
Посилення значення штучного інтелекту у фінтех-рішеннях	Завдяки високій здатності до обробки великих масивів даних ШІ стає базовим елементом фінтех-сервісів. Алгоритми машинного навчання застосовуються у виявленні шахрайських операцій, оптимізації ризик-менеджменту, автоматизації документообігу, зниженні операційних витрат та підвищенні персоналізації фінансових продуктів.
Активізація ринку застосунків для управління особистими фінансами	Підвищення фінансової грамотності стимулює попит на цифрові інструменти для контролю витрат, планування бюджету та інвестування. Ринок охоплює як рішення для індивідуальних користувачів, так і сімейні або бізнесові платформи. Більшість сучасних продуктів поєднують функції фінансового планування, аналітики та інвестиційних порад у межах єдиної екосистеми фінансового помічника.
Поширення чат-ботів та віртуальних асистентів на основі Generative AI	Алгоритми генеративного ШІ (зокрема моделі на зразок ChatGPT) сприяють широкому впровадженню інтелектуальних чат-ботів, які забезпечують персоналізоване обслуговування та цілодобову взаємодію з клієнтами. Для фінансових установ ці технології також слугують інструментом оптимізації витрат і підвищення ефективності операційної діяльності.
Поширення принципів сталого розвитку у фінтехі	Глобальна екологічна агенда формує нові напрями розвитку фінансових технологій. У секторі цифрових активів зростає інтерес до енергоефективних криптовалют з «зеленими» механізмами консенсусу. Поширення цифрових гаманців і безконтактних оплат сприяє скороченню використання паперових грошей та зменшенню екологічного навантаження.

Джерело: систематизовано автором [1; 4; 8—14].

2023 рр., що зміщує акценти з експансивного зростання на підвищення ефективності та масштабування платформних моделей. Автор підкреслює роль API-економіки, embedded finance та хмарних інфраструктур, які формують нові формати взаємодії між банками й технологічними компаніями та сприяють переходу до партнерських екосистемних моделей.

Є. Сопін [2] у своїй роботі досліджує технологічні драйвери розвитку фінтеху, серед яких ключовими є штучний інтелект, Big Data та блокчейн. Автор акцентує, що впровадження цих технологій забезпечує автоматизацію процесів, підвищення прозорості транзакцій і зміцнення фінансової інклюзії. Особлива увага приділяється ролі ШІ як інструменту для підвищення точності ризик-менеджменту та персоналізації фінансових послуг.

Праця Т. Ставерської, Г. Лисак та В. Приходько [3] розкриває вплив фінтех-інновацій на діяльність традиційних банків. Автори виконують SWOT-аналіз цифрової трансформації банківського сектору та виділяють як нові можливості (розширення каналів обслуговування, зниження витрат), так і ризики — насамперед кіберзагрози та потребу в модернізації IT-інфраструктури. Наголошується, що розвиток фінтеху підвищує значення систем економіч-

ної безпеки та вимоги до адаптивних механізмів контролю ризиків.

У іншій статті Краснова І.В. та співавтори досліджують рушійні сили, тенденції та проблеми цифрової трансформації фінансового ринку та банківського сектору, а також механізми впливу FinTech-технологій на структуру ринку. Вони класифікують ключові тренди та напрями FinTech, відзначають революційний характер змін: на їхню думку, те, що відбувається — не просто модернізація, а повноцінна трансформація моделі функціонування фінансових інститутів [4].

Узагальнюючи, сучасні українські публікації підкреслюють, що глобальні фінтех-тренди формуються під впливом трьох ключових технологічних напрямів — розвиток цифрових платформ, масштабування ШІ-рішень та розширення сфери застосування блокчейну. Ці технології забезпечують модернізацію фінансових сервісів, сприяють формуванню нових бізнес-моделей та визначають стратегічні орієнтири подальшої еволюції світового фінансового сектору.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри ґрунтовність наявних розвідок, більшість із них зосереджена на теоретичних аспектах цифровізації або локальному українському контексті. Водночас поза увагою дослідників залишається ком-

Таблиця 2. Найбільш масштабні фінтех-угоди світу у 2024 р.

№	Компанія / Об'єкт угоди	Оціночна вартість операції, млрд дол. США	Країна / Регіон	Характер угоди
1	Black Knight	11,4	США	Консолідація / M&A
2	Adenza	10,5	США	Поглинання (M&A)
3	Coupa Software	8,1	США	Викуп приватними інвесторами
4	Finastra	7,0	Велика Британія	Залучення капіталу / рефінансування
5	Stripe	6,8	США	Пізня інвестиційна стадія (Series I/late-stage equity)
6	EVO Payments	4,0	США	Злиття з платіжним холдингом
7	Duck Creek Technologies	2,6	США	Придбання приватним фондом
8	Celsius Network	2,0	США	Викуп активів у межах реструктуризації
9	MoneyGram	1,8	США	Перехід у приватну власність (buyout)
10	Chongqing Ant Consumer Finance	1,5	Китай	Приватне фінансування / викуп частки

Джерело: систематизовано автором за [15—16].

плексний аналіз глобальної інвестиційної динаміки 2023-2024 років, яка характеризується суттєвим спадом фінансування та зміною пріоритетів інвесторів. Недостатньо вивченим є вплив геополітичних факторів та високих облікових ставок на перерозподіл капіталу між регіонами світу, а також роль "оборонних" M&A угод як реакції ринку на кризові явища. Саме ці аспекти потребують детального вивчення для розуміння майбутніх векторів розвитку світової фінтех-індустрії.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження сучасних глобальних тенденцій та напрямів розвитку фінтех-індустрії, зокрема впливу цифрових платформ, штучного інтелекту та блокчейн-технологій на трансформацію фінансових послуг. У рамках поставленої мети передбачається здійснити аналіз динаміки та структури глобальних інвестиційних потоків у фінтех-сектор, виявити регіональні відмінності у пріоритетах розвитку (платежі, InsurTech,

RegTech) та окреслити ключові системні бар'єри, що стримують інтеграцію інновацій у традиційний фінансовий простір

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зростання фінтех-індустрії суттєво змінює архітектуру світової фінансової системи, адже інноваційні технологічні продукти й нові бізнес-моделі активно витісняють традиційні підходи до надання фінансових послуг [5]. Протягом останнього десятиліття фінтех перетворився з вузького сегмента інновацій на ключовий чинник переформатування глобальних фінансових ринків [6, с. 116; 7, с. 165; 27].

Проведений аналіз демонструє, що глобальний ринок фінтеху залишається високоінвестиційним та інноваційно орієнтованим, а його домінуючим напрямом є розвиток цифрових платіжних сервісів, платформ онлайн-кредитування, insurtech та інструментів цифрової ідентифікації. Зростання ролі AI, хмарних

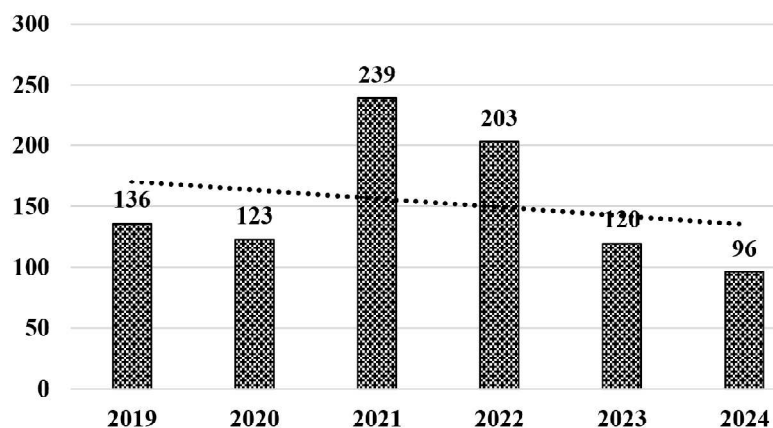

Рис. 1. Динаміка глобальних інвестицій у FinTech у 2019—2024 рр., млрд доларів США

Джерело: систематизовано автором за [15—16].

технологій та API-орієнтованої архітектури визначає новий етап технологічної конвергенції, що створює можливості для модернізації банківських послуг і активізації конкуренції на ринку фінансових сервісів. Ці тенденції є важливими для України, оскільки саме вони формують вектор трансформації банківського сектору в умовах цифровізації. Розвиток фінтеху характеризується швидкою еволюцією ключових сегментів, серед яких домінують цифрові платежі, цифрові інвестиції, операції з цифровими активами та необанкінг (табл. 2).

Динаміка ринку свідчить про безперервне зростання обсягів транзакцій у всіх фінтех-сегментах у 2017—2024 рр., при цьому найбільша частка припадає на цифрові платіжні сервіси. У 2024 р. серед найбільш капіталомістких операцій у сфері фінансових технологій переважали угоди зі злиття та поглинання, що свідчить про прагнення провідних компаній масштабувати свою діяльність та посилювати конкурентні позиції. Найбільшою угодою стала покупка Black Knight вартістю 11,4 млрд дол. США. Попри стале зростання обсягів транзакцій, інвестиційна активність у фінтех-секторі в останні роки демонструє тенденцію до зниження. Після піку 2021 р., коли фінансування перевищило 225 млрд дол. США, у 2022–2024 рр. спостерігалось значне скорочення інвестицій — до 113,7 млрд дол. США у 2024 р. Це зумовлено підвищенням глобальних процентних ставок, геополітичними ризиками (зокрема війною в Україні та ескалацією конфліктів на Близькому Сході), а також переглядом ринкових оцінок фінтех-компаній. Водночас зниження торкнулося переважно M&A та венчурного фінансування, тоді як приватний капітал продемонстрував помірне зростання.

Формування нового інвестиційного ландшафту пов'язане з "дорослішанням" фінтех-ринку, що проявляється у зміщенні акцентів інвесторів. Серед ключових тенденцій, які визначають інвестиційні потоки у фінтех-індустрії, варто виокремити: зростання вимог інвесторів до прибутковості та стійкості бізнес-моделей фінтех-компаній; підвищення інтересу до рішень формату B2B, орієнтованих на технологічну підтримку традиційних фінансових установ; активізацію партнерств між фінтех-компаніями та банками; стрімке зростання попиту на інструменти штучного інтелекту, які стають базовим елементом сучасних фінансових сервісів; подальше формування екосистем на основі концепції відкритого банкінгу, включно з розвитком вбудованих фінансових продуктів, цифрових платформ і сервісів кредитування.

Загалом світовий фінтех рухається у напрямі технологічної консолідації, де штучний інтелект, блокчейн-технології та цифрові платформи стають ключовими чинниками зміни традиційних підходів до організації фінансового бізнесу. Банки вимушені адаптуватися до нових умов, переосмислюючи власні бізнес-моделі та інтегруючи інноваційні цифрові рішення в ядро своїх операційних процесів.

Аналіз глобальних інвестиційних потоків у фінтех-сектор (рис. 1) свідчить про суттєві коливання, що відбувалися під впливом макроекономічних та геополітичних чинників. Після відносно стабільного 2019 року, коли

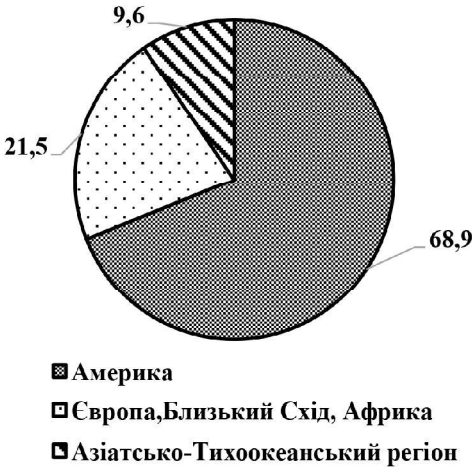

Рис. 2. Структура глобальних інвестицій у сфері Fintech у 2024 році за регіонами, %

Джерело: систематизовано автором за [17].

Таблиця 3. Динаміка інвестиційної активності фінтех-компаній за сегментами FinTech у 2020—2024 рр., млрд дол. США

Сегмент	2020	2021	2022	2023	2024
Платежі	27,8	58,4	57,9	17,2	31,0
Страхування (InsurTech)	15,1	11,9	5,9	8,1	3,1
Регуляторні технології (RegTech)	11,1	12,7	21,0	4,4	7,4
Кібербезпека	1,1	4,4	1,7	1,4	0,9
Інвестиційні технології	0,2	0,9	0,8	0,2	0,4
Блокчейн / Криптовалюта	6,2	29,9	24,3	8,7	9,1
Зелені технології (ESG/Greentech)	1,5	3,7	1,2	2,3	2,6

Джерело: систематизовано автором за [17, с. 16].

обсяг інвестицій у фінтех-компанії досягнув приблизно 136 млрд дол. США, у 2020 році спостерігалось помірне зниження цього показника до близько 123 млрд дол. США. Така динаміка була зумовлена початковим періодом невизначеності, викликаній поширенням пандемії COVID-19 та обмеженнями, що супроводжували її.

Водночас 2021 рік став переломним для галузі, засвідчивши безпрецедентне зростання: сукупний обсяг фінтех-інвестицій майже подвоївся та наблизився до 240 млрд дол. США. Подальша динаміка у 2023—2024 рр. виявилася негативною: глобальний обсяг фінансування продовжив скорочуватися. За підсумками 2024 року загальний обсяг інвестицій у сектор становив лише 96 млрд дол. США — мінімальне значення з 2018 року. Кількість інвестиційних угод також істотно зменшилася: великих фінансових раундів понад 100 млн дол. налічувалося лише 55 у 2023 році, тоді як у 2021 році їх кількість сягала 242 [17]. Серед ключових причин падіння — висока вартість капіталу внаслідок зростання процентних ставок, тривалі військові конфлікти, посилена ринкова невизначеність, а також "перегрів" індустрії після попереднього періоду надмірного інвестиційного оптимізму.

Слід наголосити, що інвестиційна динаміка у сфері фінансових технологій істотно варіює між світовими регіонами. Провідною позицією характеризуються Північна та Південна Америка, на які у 2024 році припала понад половина глобального обсягу фінансових вкладень у сектор (рис. 2).

У даному регіоні фінтех-рішення сприяють оптимізації транскордонних платежів, зменшенню вартості міжнародних грошових переказів та формуванню інфраструктури на підтримку активної зовнішньої торгівлі. Другу позицію за масштабами інвестиційного залучення посідає регіон Європа — Близький Схід — Африка. Європейський фінансовий простір вирізняється розвинутою нормативно-правовою базою, що стимулює поширення рішень із використанням регуляторних технологій (RegTech), які забезпечують відповідність фінансових інструментів чинним нормам. Особливо помітною є роль Великої Британії, яка випередила інші країни регіону за обсягами капіталовкладень у FinTech-сектор [17, с. 14]. У цьому регіоні фінтех-платформи активно застосовують аналітику даних для персоналізації продуктів та адаптації їх до відмінностей між національними фінансовими ринками.

На Близькому Сході та в Африці фінансові технології також відіграють суттєву роль, сприяючи розширенню доступу населення до базових фінансових послуг. Значний рівень проникнення мобільного зв'язку в цих країнах стимулює розвиток фінтех-сервісів, орієнтованих на мобільні канали взаємодії.

Фінансова активність за основними сегментами ринку фінтех-послуг представлена у таблиці 3.

Найнижчі темпи розвитку у 2020—2024 рр. спостерігалися у сегменті інвестиційних технологій, тоді як платіжні рішення стабільно залишалися найбільш привабливими для інвесторів. У 2024 році обсяг інвестицій у платіжний сегмент досяг 31, млрд дол. США, хоча й продемонстрував суттєве скорочення порівняно з попереднім періодом. У 2024 р. світові інвестиції у сектор платежів продемонстрували суттєве пожвавлення — у 2023 р. їх обсяг зріс до 31 млрд дол. США. Це зростання значною мірою було зумовлено здійсненням так званих defensive transactions — інвестиційних угод, спрямованих на посилення позицій компаній в умовах підвищеної макроекономічної невизначеності. Важливу роль відіграла й корекція глобальних процентних ставок у бік зниження, що підвищило інвестиційну активність у 2024 р. Низка найбільших угод у сегменті платежів була реалізована в руслі оборонних стратегій інвесторів. До них належать викуп більшості частки американської платіжної компанії Worldpay фірмою GTCR за 12,5 млрд дол. США та приватизація Nuvei.

Попри домінування розвинених ринків, інвестиційна активність у країнах, що розвиваються, продовжила зростати. У 2024 р. філіппінська Мунт залучила 788 млн дол. США; компанія NeoPay зі штаб-квартирою в ОАЕ була придбана консорціумом DgPays та Arcapita за 385 млн дол. США; аргентинська Uala отримала фінансування у розмірі 309 млн дол. США. Інтерес інвесторів стимулювали значні групи недообслугованого населення та активізація партнерств як між фінтех-компаніями, так і між регуляторами.

2024 рік характеризувало стрімке зростання інтересу інвесторів до рішень, що базуються на штучному інтелекті. На перетині AI та платіжних технологій формувалася новий сегмент, у якому ключові акценти робилися на підвищення безпеки та точності виявлення шахрайства, автоматизацію складних платіжних процесів, забезпечення безперешкодних транзакцій та персона-

лізацію взаємодії з клієнтами. Провідні технологічні корпорації — Apple, Google, Amazon, Ant Group, Microsoft — продовжили розвиток інтегрованих платіжних екосистем. Основний вектор їхньої діяльності був спрямований на вдосконалення безшовної інтеграції платіжних сервісів, впровадження рішень на основі AI та розширення можливостей embedded payments. Традиційні банки у 2024 р. продовжили розширювати присутність на ринку buy now, pay later. Завдяки наявності великих клієнтських баз, доступу до якісних масивів даних та досвіду роботи в регульованому середовищі банки отримують конкурентні переваги над окремими фінтех-провайдерами. Це може прискорити консолідацію ринку BNPL у 2025 р., оскільки невеликі компанії або шукатимуть швидке масштабування, або стануть об'єктами поглинання. Обсяг інвестицій Регуляторні технології (RegTech) досяг 7,4 млрд дол. США [17; с. 18].

У 2023—2024 рр. світові інвестиції у цифрові активи та криптовалюти продемонстрували помірне зростання — з 8,7 млрд дол. США до 9,1 млрд дол. США. Найбільш динамічні зміни спостерігалися у США, де обсяги вкладень збільшилися з 3,2 млрд дол. США до 5,4 млрд дол. США у річному вимірі. Пожвавлення інтересу було зумовлене низкою факторів, зокрема результатами президентських виборів у США, історичним зростанням курсу Bitcoin до позначки 100 тис. дол. США, а також активним входженням інституційних інвесторів на крипторинки, що фактично закріпило цифрові активи як легітимний клас активів.

Найбільші угоди в сегменті цифрових активів також припали на регіон Америки. Наймасштабнішими стали придбання компанією Stripe інфраструктурної платформи Bridge, що спеціалізується на стейблкоїнах, вартістю 1,1 млрд дол. США, а також залучення 525 млн дол. США компанією Praxis. Компанія Blockstream отримала фінансування у розмірі 210 млн дол. США. У регіоні ЕМЕА найбільшою стала інвестиція у британську компанію Cryptocoin обсягом 100 млн дол. США, тоді як в Азійсько-Тихоокеанському регіоні найбільшу угоду — 80 млн дол. США — здійснила сингапурська компанія Partior, що спеціалізується на блокчейн-рішеннях для миттєвих клірингових і розрахункових операцій.

Ключові тенденції розвитку ринку цифрових активів у 2024 р. можна систематизувати таким чином.

1. Посилення інституційної присутності на крипторинку. У першій половині 2024 р. Комісія з цінних паперів і бірж США (SEC) схвалила низку спотових Bitcoin-ETF, а у другій половині року — спотові Ethereum-ETF. Це рішення стало поворотним моментом для ринку, оскільки продемонструвало зростання регуляторного визнання криптовалют та стимулювало істотне збільшення інституційних потоків у криптофонди.

2. Зростання інтересу до цифрової інфраструктури. Протягом 2024 р. інвестори проявляли підвищену увагу до інфраструктурних рішень, спрямованих на розвиток стейблкоїнів, цифрових валют центральних банків (CBDC), токенизації активів, а також уніфікованих реєстрів та протоколів, необхідних для забезпечення дешевших та швидших платежів у реальному часі. Показовою є угода Stripe щодо придбання Bridge за 1,1 млрд дол. США.

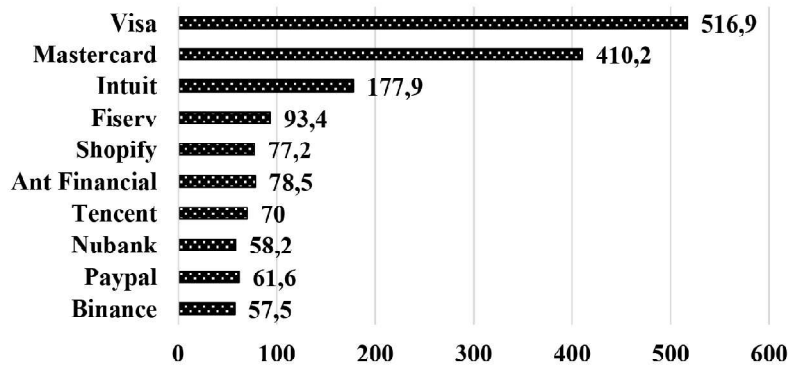

Рис. 3. Ринкова капіталізація найбільших фінтех-компаній світу у 2024 році

Джерело: систематизовано автором за [8; 15—17].

3. Розширення застосування блокчейн-технологій поза межами ринку криптовалют. Блокчейн дедалі активніше використовується в інших секторах, зокрема у сфері цифрової ідентифікації, KYC/AML-процедурах, охороні здоров'я та фінансових послугах. Низка держав — зокрема Китай, Естонія та Об'єднані Арабські Емірати — офіційно впроваджують національні цифрові ідентифікаційні системи на базі блокчейну.

4. Еволюція регуляторного середовища. У США активізувалися дискусії щодо можливого ухвалення більш лояльних до крипторинку нормативів новою адміністрацією, а також щодо формування стратегічного резерву Bitcoin за аналогією з золотими резервами. В ЄС набрав чинності завершальний етап регламенту MiCA, який передбачає обов'язкову авторизацію постачальників послуг, пов'язаних із криптоактивами, та вимоги до кібербезпеки, управління та відповідності. У регіоні Азії одним із провідних центрів розвитку цифрових активів залишаються Сінгапур і Гонконг, які продовжують формувати сприятливе нормативне середовище для криптоіндустрії.

У сукупності ці тенденції свідчать про зміцнення блокчейн-сектору як ключового напрямку глобального фінтех-розвитку, що поєднує технологічні інновації, розширення інституційного попиту та прогресивні зміни в регуляторній політиці.

Фінтех-інвестиції в регіоні Америки у 2024 р. знизилися до шестирічного мінімуму — 63,8 млрд дол. США. На це вплинули складні макроекономічні умови, геополітична напруга та невизначеність, пов'язана з виборами у США. Обсяг угод зі злиття й поглинання (M&A) також зменшився до найнижчого рівня за шість років — 39,5 млрд дол. США, тоді як інвестиції приватного капіталу (PE) впали до семирічного мінімуму — 922,9 млн дол. США. Ринок венчурного капіталу (VC) демонстрував відносну стійкість: він залучив 23,4 млрд дол. США, що лише дещо менше порівняно з 25 млрд дол. США у 2023 р. [29, с. 28].

Загальний обсяг фінтех-інвестицій у регіоні ЕМЕА (Європа, Близький Схід та Африка) знизився з 27,6 млрд дол. США у 2023 р. до 20,3 млрд дол. США у 2024 р. Друге півріччя 2024 р. виявилось особливо слабким: обсяг інвестицій становив лише 7,3 млрд дол. США порівняно з 13 млрд дол. США у першому півріччі. Після падіння до десятирічного мінімуму — 7,2 млрд дол. США у 2023 р. — активність у сфері злиттів і поглинань

(M&A) дещо зросла, досягнувши 8 млрд дол. США, хоча кількість угод залишилася відносно стабільною. Венчурне фінансування знизилось з 12,9 млрд до 11,4 млрд дол. США, тоді як інвестиції приватного капіталу (PE) протягом 2024 р. становили лише 897 млн дол. США [17, с. 37].

Загальний обсяг фінтех-інвестицій у регіоні ASPAC (Азіатсько-Тихоокеанський регіон) у 2024 р. знизився до 11,4 млрд дол. США — найнижчого рівня з 2014 р. Це скорочення було зумовлене низкою факторів, зокрема зростанням геополітичної невизначеності, пов'язаної з масштабними змінами в урядах багатьох країн світу, посиленням корпоративної орієнтації на ефективність та скорочення витрат, а також продовженням слабкої динаміки фінтех-сектора Китаю. Водночас платіжний сегмент залишався одним з найбільш інвестиційно привабливих у регіоні, тоді як рішення, орієнтовані на кредитування, продовжували демонструвати послаблені позиції [17, с. 45].

Отже, наведені дані відображають стабільно високу динаміку зростання FinTech-сектору в усіх частинах світу, що свідчить про поступове формування глобального конкурентного середовища.

Фінтех-сектор нині тісно пов'язаний із наданням послуг бізнес-структурам (B2B). Постачальники фінансових технологій пропонують широкий спектр рішень, зокрема: обробку платежів, платформи P2P-кредитування, сервіси виявлення шахрайства, рішення на основі блокчейну тощо. До провідних компаній у цій сфері належать Rapyd Financial Network Ltd., Unicorn Payment Ltd., Stripe, Inc., Mastercard, Fiserv, Inc. та інші [8]. Впровадження технологій відкритого банкінгу й активне використання API розширюють можливості взаємодії між фінтех та традиційними фінансовими інститутами. Пандемія COVID-19 істотно прискорила процеси цифрової трансформації фінансових послуг. У цьому контексті показники ринкової капіталізації найбільших фінтех-компаній світу у 2024 році, наведені на рис.3, відображають посилення ролі фінтех-сектору у глобальній фінансовій екосистемі та демонструють його стрімку комерціалізацію й інвестиційну привабливість.

Найвагоміший приріст спостерігається у сегментах цифрових платежів та цифрових активів, які акумулюють найбільшу частку споживчої бази. Така динаміка зумовлює структурну трансформацію фінансових систем держав, оскільки фінансові технології формують

значний обсяг доходів, що, у свою чергу, слугує каталізатором економічного розвитку.

Глобальний обсяг прибутків фінтех-індустрії демонструє послідовне зростання, попри певне уповільнення у 2022 році, спричинене несприятливими макроекономічними умовами. Проте більшість із 70 найбільших публічних фінтех-компаній досі не досягають так званого "правила 40", яке передбачає сумарне значення темпів річного приросту доходів та маржі EBITDA не менше 40% [18].

Попри високий інноваційний потенціал, фінтех-ринки зіштовхуються з низкою системних бар'єрів, що впливають на темпи його інтеграції у сформований фінансовий простір. Основні проблеми можна згрупувати таким чином:

1. Регуляторна відповідність. Фінтех-компанії функціонують у середовищі жорстких нормативних обмежень. Відмінності у регуляторних вимогах різних країн ускладнюють їхню діяльність та потребують значних ресурсів для дотримання законодавчих норм.

2. Кібербезпека та захист даних. Фінтех-сектор змушений постійно інвестувати у потужні інструменти кіберзахисту задля мінімізації ризиків витоку даних, шахрайства та зростання рівня кіберзагроз.

3. Формування довіри споживачів. Ефективність фінтех-рішень значною мірою залежить від рівня довіри користувачів. Обережність споживачів щодо конфіденційності, безпеки та недостатнє розуміння технологій можуть стримувати їх широке впровадження.

4. Проблеми масштабування та інтеграції. Розширення діяльності фінтех-компаній ускладнюється необхідністю адаптації до традиційної фінансової інфраструктури та взаємодії із застарілими системами, які часто не готові до швидких технологічних змін.

5. Нестача стандартизації. Відсутність єдиних галузевих стандартів і недостатня взаємодія між різними фінтех-платформами ускладнюють обмін даними та знижують ефективність екосистеми. Формування універсальних стандартів сприятиме підвищенню гнучкості та прозорості фінансових операцій.

6. Зростання конкуренції та насичення ринку. Поширення фінтех-рішень збільшує рівень конкуренції між учасниками ринку. Для збереження позицій компанії мають розробляти унікальні ціннісні пропозиції та підвищувати якість сервісів, щоб вирізнитися на фоні численних альтернатив [5].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що стрімке зростання фінтех-індустрії актуалізувало низку питань, пов'язаних із її регулюванням, безпекою та ефективною інтеграцією у фінансові системи країн. Подолання цих викликів можливе лише за умови конструктивної взаємодії між фінтех-компаніями, регуляторами та іншими зацікавленими суб'єктами. Такий підхід створить сприятливі умови для подальшого розвитку інновацій, водночас забезпечуючи стабільність і безпечність фінансової інфраструктури.

Можна стверджувати, що фінтех-індустрія остаточно трансформувалася з нішевого сегмента в системний

драйвер світової економіки. Ця еволюція базується на технологічній конвергенції штучного інтелекту, блокчейну та цифрових платформ, що докорінно змінюють архітектуру ринку та стимулюють перехід від конкуренції до екосистемних моделей взаємодії традиційних банків і технологічних компаній.

Водночас глобальний інвестиційний ландшафт зазнав суттєвих змін: епоха екстенсивного зростання змінилася етапом раціоналізації, де пріоритетами інвесторів стали прибутковість B2B-моделей та стратегічні M&A угоди оборонного характеру. Домінуючими векторами розвитку залишаються цифрові платежі та сектор криптоактивів, які завдяки інституціоналізації (зокрема запуску ETF) та посиленню регулювання набувають статусу легітимних інвестиційних інструментів.

Перспективи подальших наукових розвідок доцільно зосередити на аналізі впливу нових регуляторних режимів (наприклад, MiCA) на конкурентоспроможність ринків, а також на вивченні ризиків та можливостей інтеграції генеративного ШІ й національних цифрових валют (CBDC) у традиційну фінансову інфраструктуру

Література:

1. Клек А. Р. Сучасний стан світової FinTech індустрії. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-177>
2. Сопін Є. О. Світові тенденції розвитку FinTech у контексті розбудови цифрової економіки. Бізнес-Інформ. 2022. № 6. С. 20—30. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-6-20-30>
3. Ставерська Т. О., Лисак Г. Г., Приходько В. О. Фінтех і майбутнє фінансових послуг: інновації у фінансовому секторі. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 10. С. 74—79. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.-10.16>
4. Краснова І. В., Щеглюк М. С., Тур Г. О. FinTech та цифрові трансформації на фінансовому ринку. Ефективна економіка. 2023. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.4.15>
5. Бабенко А., Вовк Є., Марченко Б. Фактори та виклики розвитку fintech-індустрії. Економіка та суспільство. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-128>
6. Баула О., Лютак О. Цифрова трансформація фінансового сектору світової економіки: тенденції та ризики. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2022. Вип. 18 (1). С. 111—122. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6100/6357> (дата звернення: 18.10.2025).
7. Мельник О. В. Цифрові технології метaproстору в інфраструктурі фінансового ринку. XI Всеукраїнська науково-технічна конференція ТДАТУ. 2024. С. 269. URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/17524/1/zbirnyk%20tez%20FEB%202024_.-pdf#page=164 (дата звернення: 18.10.2025).
8. Бурцев Я. І. Розвиток фінансових технологій та сучасні тренди в банківській сфері. Економіка, управління та адміністрування. 2024. № 2 (108). С. 152—159. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-152-159](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-152-159)
9. Брегеда О. А. Біометрія в дистанційному банківництві: безпека та перспективи. Інтернаука. Економічні

науки. 2024. № 7 (87), т. 2. С. 184—191. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-7-10163>

10. Іващенко М., Авксентенко А. Використання блокчейн-технологій у фінансовому посередництві та банківських операціях. Молодий вчений. 2025. № 6 (137). DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-6-137-12>

11. Кретов Д. Ю. Розвиток цифрового банкінгу і інновацій в сфері надання банківських послуг. Економіка і управління. 2025. Вип. 1. С. 133—138. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-7872.1.2025.19>

12. Коваль Є. О. Запровадження відкритого банкінгу в Україні: порівняльно-правовий аналіз із законодавством ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2025. Вип. 90 (5). С. 166—171. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.5.20>

13. Стойко О. Я. Перспективи розвитку фінтех-і банківського бізнесу в Україні. Проблеми економіки. 2020. № 2 (44). С. 356—364. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-356-364>

14. Борошенко Т. М., Славкова А. А., Савойський В. В. Фінансові технології: тренди, виклики та інвестиційні горизонт. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 3. С. 97—105. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.97>

15. Global Fintech Market Analysis: Trends, Investments, Emerging Startups & Future Outlook. Market Report. 2024. URL: <https://dealpotential.com/wp-content/uploads/2024/03/global-fintech-market-analysis-report-2024.pdf> (дата звернення: 19.10.2025).

16. Statista. The statistic portal for market data, market research and market studies. URL: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/worldwide> (дата звернення: 19.10.2025).

17. KPMG. Pulse of Fintech H2'24. Global analysis of fintech funding. 2024. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2025/02/pulse-of-fintech-h2-2024.pdf.coredownload.inline.pdf> (дата звернення: 20.10.2025).

18. BCG & QED Investors. Global Fintech. Prudence, Profits, and Growth. 2nd ed. 2024. URL: <https://web-assets.bcg.com/60/c1/4373568b4050a6f760808f828cf2/2024-fintech-report-june-2024-1.pdf> (дата звернення: 21.10.2025).

References:

1. Klek, A.R. (2024), "Current state of the global FinTech industry", *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-177>.

2. Sopin, Ye.O. (2022), "Global trends of FinTech development in the context of digital economy development", *Biznes-Inform*, vol. 6, pp. 20—30.

3. Staverska, T.O., Lysak, H.H. and Prykhodko, V.O. (2023), "Fintech and the future of financial services: innovations in the financial sector", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 10, pp. 74—79.

4. Krasnova, I.V., Shchehliuk, M.S. and Tur, H.O. (2023), "FinTech and digital transformations in the financial market", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.4.15>.

5. Babenko, A., Vovk, Ye. and Marchenko, B. (2024), "Factors and challenges of fintech industry development", *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 61. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-128>.

6. Baula, O. and Liutak, O. (2022), "Digital transformation of the financial sector of the world economy: trends and risks", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky regionu*, [Online], vol. 18, no. 1, pp. 111—122, available at: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6100/6357> (Accessed 18 October 2025).

7. Melnyk, O.V. (2024), "Digital technologies of meta-space in the financial market infrastructure", *XI Vseukrainska naukovo-tekhnichna konferentsiia TDATU* [XI All-Ukrainian Scientific and Technical Conference of TDATU], Tavria State Agrotechnological University, Melitopol, Ukraine, available at: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/17524/1/zbirnyk%20tez%20FEB%202024_.pdf#page=164 (Accessed 18 October 2025).

8. Burtsev, Ya.I. (2024), "Development of financial technologies and modern trends in the banking sphere", *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2 (108), pp. 152—159.

9. Breheda, O.A. (2024), "Biometrics in remote banking: security and prospects", *Internauka. Ekonomichni nauky*, vol. 2, no. 7 (87), pp. 184—191.

10. Ivashchenko, M. and Avksentenko, A. (2025), "Use of blockchain technologies in financial intermediation and banking operations", *Molodyi vchenyi*, vol. 6 (137). <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-6-137-12>.

11. Kretov, D.Yu. (2025), "Development of digital banking and innovations in the sphere of banking services provision", *Ekonomika i upravlinnia*, vol. 1, pp. 133—138.

12. Koval, Ye.O. (2025), "Introduction of open banking in Ukraine: comparative legal analysis with EU legislation", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 90, no. 5, pp. 166—171.

13. Stoiko, O.Ya. (2020), "Prospects for the development of fintech and banking business in Ukraine", *Problemy ekonomiky*, vol. 2 (44), pp. 356—364.

14. Boroshenko, T.M., Slavkova, A.A. and Savoiyskyi, V.V. (2024), "Financial technologies: trends, challenges and investment horizons", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 3, pp. 97—105. 14141414

15. DealPotential (2024), "Global Fintech Market Analysis: Trends, Investments, Emerging Startups & Future Outlook", Market Report, available at: <https://dealpotential.com/wp-content/uploads/2024/03/global-fintech-market-analysis-report-2024.pdf> (Accessed 19 October 2025).

16. Statista (2025), "The statistic portal for market data, market research and market studies", available at: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/worldwide> (Accessed 19 October 2025).

17. KPMG (2024), "Pulse of Fintech H2'24. Global analysis of fintech funding", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2025/02/pulse-of-fintech-h2-2024.pdf.coredownload.inline.pdf> (Accessed 20 October 2025).

18. BCG & QED Investors (2024), "Global Fintech. Prudence, Profits, and Growth", 2nd ed, available at: <https://web-assets.bcg.com/60/c1/4373568b4050a6f760808f828cf2/2024-fintech-report-june-2024-1.pdf> (Accessed 21 October 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.12.2025 р.